

Saksfremlegg

REFERANSE	ARKIVNR.	JOURNALNR.	DATO
MKO-10/6994-1	F47 &13	37820/10	22.06.2010

Saken behandles i følgende utvalg:	Sak nr.:	Møtedato:	Votering:
---	-----------------	------------------	------------------

Kommunalstyret for levekår	/
Stavanger formannskap	/

HØRING - UTVIDET BRUK AV POLITIATTEST I BARNEVERNET

Forslag til vedtak:

Formannskapet gir sin tilslutning til fremlagte forslag til høringsuttalelse.

HØRING - UTVIDET BRUK AV POLITIATTEST I BARNEVERNET

Hva saken gjelder

Barne-, likestillings-og inkluderingsdepartementet (BLD) har i ekspedisjon av 12.05.2010 sendt ut høringsnotat med forslag til endringer i barnevernlovens regler om krav til politiattester. Høringsfrist er satt til 12. august.

Bakgrunnen for forslaget til lovendringer er at stortinget den 11. mars d.å. vedtok ny Politiregisterlov som skal erstatte dagens lov om strafferegistrering fra 1971. Den nye loven trer i kraft i løpet av 2011. BLD foreslår i høringsnotatet endringer i barnevernloven §6-10 som sammenfaller med den nye politiregisterlovens regler om barneomsorgsattest. Dette er en attest som skal omfatte personer som har omsorg for eller oppgaver knyttet til mindreårige. Formålet med barneomsorgsattesten er å beskytte mot overgrep eller alvorlig, skadelig innflytelse på mindreårige. Samtidig skal målsettingen med dagens regler, forhindre fare for seksuelt misbruk fra personer som tidligere har begått seksuelle overgrep mot barn, videreføres.

Dagens bruk av politiattest

Barnevernloven § 6-10 regulerer bruk av politiattest i barnevernet. Bestemmelsen omfatter kun avgrenset politiattest, d.v.s. politiattest hvor kun seksualforbrytelser mot barn fremgår. Politiattesten viser hvorvidt vedkommende er siktet, tiltalt, har vedtatt forelegg eller er dømt for de aktuelle forbrytelsene. Dersom siktelse senere blir henlagt, eller vedkommende blir frifunnet, blir anmerkningen strøket på politiattesten.

Dagens ordning krever at politiattest **skal** framlegges for fosterforeldre, den som ansettes i barneverntjenesten, de som arbeider i institusjon, statlig, kommunal eller privat senter for foreldre og barn eller omsorgssenter for mindreårige.

Videre **kan** det kreves politiattest av andre som bor i fosterhjemmet, støttekontakter, tilsynsførere, private som tar i mot barn som avlastningstiltak og andre som utfører oppgaver for barneverntjenesten som ledd i hjelpetiltak etter §4-4 i barnevernloven. Det **kan** også kreves politiattest fra andre som utfører oppgaver for institusjon, senter for foreldre og barn eller omsorgssenter for mindreårige, og som har direkte kontakt med barn og unge eller foreldre som oppholder seg der.

Etter barnevernloven § 6-10 er den som er ilagt forelegg eller dømt for overtredelse av straffebud som nevnt i bestemmelsen, utelukket fra å utføre arbeid eller oppgaver som omhandlet i bestemmelsen.

Hovedpunkter i endringsforslaget

1. Politiattestenes innhold i barnevernlovens §6-10 tilpasses politiregisterlovens regler om barneomsorgsattest.
2. Straffebud som fremkommer på avgrenset politiattest utvides fra kun å gjelde seksualforbrytelse mot barn til også å gjelde seksualforbrytelser mot voksne, drap, grov voldskriminalitet samt rans- og narkotikakriminalitet.

3. Straffebud vedrørende seksualforbrytelser og drap anmerkes uten tidsbegrensning på avgrenset politiattest. Overtredelse av øvrige straffebud på avgrenset politiattest skal anmerkes med tidsbegrensning, som hovedregel 3 år.
4. Det **skal** kreves avgrenset politiattest for støttekontakter, tilsynsførere og andre som utfører oppgaver for barneverntjenesten som ledd i hjelpetiltak etter § 4-4.
5. Det **skal** kreve avgrenset politiattest for personer som utfører oppgaver for institusjon, senter for foreldre og barn eller omsorgssenter for mindreårige når vedkommende har direkte kontakt med barn og unge eller foreldre som oppholder seg der.
6. Det innføres såkalt uttømmende og utvidet politiattest, hvor alle straffer, andre strafferettslige reaksjoner og andre tiltak som er registrert i reaksjonsregisteret som følge av lovbrudd, anmerkes uten tidsbegrensning.
7. Det **skal** kreves uttømmende og utvidet politiattest for alle som skal ha heldøgns omsorgsansvar for mindreårige, i første rekke fosterforeldre.
8. Anmerkning på avgrenset politiattest vedrørende straffebud angående seksualforbrytelser og forsettlig drap skal medføre at vedkommende er utelukket fra å ha oppgaver overfor mindreårige.
Anmerkning vedrørende de øvrige straffebudene som fremgår på avgrenset politiattest skal medføre at vedkommende er utelukket fra å ha oppgaver overfor mindreårige, med mindre særlige grunner foreligger.
9. Når det gjelder uttømmende politiattest, skal anmerkninger som ville fremgått på avgrenset politiattest, ha tilsvarende konsekvenser som anmerkninger på avgrenset attest ville hatt. Anmerkninger som ikke ville fremgått av avgrenset politiattest, skal føre til utelukkelse til å utføre oppgaver overfor mindreårige dersom anmerkningene gir anledning til tvil om personens egnethet i forhold til oppgavene som skal utføres.

Politiattestens innhold

Det vises til to former for politiattest, avgrenset og uttømmende:

Avgrenset politiattest

Politiattesten omfatter straffbare handlinger som seksualforbrytelser, drap, grov voldskriminalitet, samt rans- og narkotikaforbrytelser.

Uttømmende politiattest.

I uttømmende politiattest anmerkes alle straffer, andre strafferettslige reaksjoner og andre tiltak som er registrert i reaksjonsregistret som følge av lovbrudd, uten tidsbegrensning.

Attesten skal ikke være eldre enn 3 mnd.

Stavanger kommunes merknader

Stavanger kommune er positiv til at det nå foreslås at flere grupper skal omfattes av politiattester og at flere opplysninger enn tidligere skal kunne registreres i attestene. Det er viktig at det endelige vedtaket er mulig å forvalte på en forsvarlig og noenlunde ensartet måte for attestasjonsmyndigheten og arbeidsgiver.

- Hensynet til å forebygge at mindreårige utsettes for overgrep eller skadelig innflytelse, samt å øke den allmenne tillit til at sårbare mindreårige tas hånd om av skikkede

personer, må veie tyngre enn det eventuelle ubehag det måtte innebære for den enkelte. Den praksis som har vært fram til i dag innebærer at personer som for eksempel har begått voldtekter eller grov vold overfor voksne ikke har anmerkninger på sitt rulleblad og har kunnet bli ansatt i stillinger som innebærer ansvar for sårbare barn. Hensynet til resosialisering vil til en viss grad ivaretas ved at en del av straffebudene som skal fremgå på avgrenset politiattest, er tidsbegrenset. Reaksjoner i forhold til seksualforbrytelser og drap anmerkes uten tidsbegrensning, mens brudd på de øvrige angitte straffebestemmelsene skal anmerkes med de tidsbegrensninger som følger av politiregisterloven § 40.

Hvem som skal levere attest

Allerede i dag inneholder barnevernloven bestemmelser om at fosterhjem og ansatte i barneverntjenesten og i barnevernets institusjoner skal levere politiattest. Også adopsjonssøkere må levere politiattest. Stavanger kommunen ser det som positivt at det i det nye forslaget også understrekes at besøks/avlastningshjem, støttekontakter, miljøarbeidere og andre aktører med oppdragsavtaler foreslås omfattet av pliktmessig krav om politiattest. En antar at det som konsekvens av bestemmelsene i den nye politiregisterlovens § 37 foretas tilsvarende endringer i annet lovverk, for eksempel adopsjonsloven.

Politiattester kan være avgrenset eller uttømmende. Uttømmende attester skal gis for personer som skal ha heldøgns omsorgsansvar, for eksempel i form av fosterhjemsansvar og besøks/avlastningshjem og omfatter brudd på alle straffebud. Avgrensede attester skal kun gi opplysninger som er relevante i forhold til formålet med attesten. I utgangspunktet skal avgrenset attest brukes for ansatte og oppdragstakere uten heldøgns omsorgsansvar.

Stavanger kommune er positive til at politiattest gjøres obligatorisk for grupper de det i dag kun anbefales attest. Dette gjelder oppdragstakere som støttekontakter, tilsynsførere, besøks hjem samt personer som utfører oppdrag for barnverninstitusjoner som omfatter direkte kontakt med barn. Høringsnotatet drøfter kravet til attest for familiemedlemmer til personer med heldøgns omsorgsansvar og konkluderer med at det kan kreves avgrenset attest fra andre som bor i fosterhjemmet eller avlastningshjemmet. Stavanger kommune mener at alle som inngår i en husstand bør omfattes av samme grad av kontroll

Hva attesten skal inneholde

Dagens politiattest omfatter bare forhold knyttet til straffelovens bestemmelser om overgrep mot mindreårige og misbruk av stilling til seksuelle overgrep og da kun med sk. avgrenset politiattest. Stavanger kommune er helt enig i at politiattestene utvides til å omfatte brudd på narkotikalovgivningen, seksuell vold mot voksne, ulovlig pornografi, menneskehandel, grov vold, drap og ran.

I høringsutkastet pekes det på at politiattester som hovedregel skal være utvidende, dvs at alle anmerkninger skal tas med, herunder verserende saker. Dette er viktig fordi det ofte kan gå lang tid fra en sak settes under etterforskning til det foreligger en avgjørelse og det er viktig å hindre at personer som det er grunn til å mistenke for overgrep ikke får omsorgsoppgaver mens etterforskningen pågår. Mange som engasjeres i barnevernet, for eksempel fosterforeldre, har oppdrag som strekker seg over mange år. Det er adgang for arbeidsgiver å be om ny attest etter en tid dersom en anser det nødvendig. Dette vil normalt ikke skje uten at en har kunnskap om forhold som tilsier at attesten er endret. Stavanger kommune mener derfor at det må vurderes hvorvidt det skal skje en varsling til arbeidsgiver dersom politiet

iverksetter etterforskning i forhold til straffebud som er vesentlige i forhold til de oppgaver vedkommende utøver for barnevernet.

Konsekvenser av merknader på attesten

Høringsnotatet drøfter hvilke straffebud det skal være tidsavgrensning på og hvilke som skal gjelde permanent. For seksuelle overgrep mot barn og drap gjelder varig utestengelse . Dette støttes. Reglene for tidsavgrensede er detaljerte og det er viktig at det legges til rette for en forutsigbar praksis.

Stavanger kommune peker på at det , ut fra hensikten med reglene og hensynet til den allmenne rettsoppfatning, *bør* gjøres en nyansering ved at mindre alvorlige narkotika-lovbrudd etter str.l § 162 eller de minste straffereaksjonene eldre enn 5 år, tas ut av reglene Det vises her også til merknader knyttet til behandlingen av legemiddeloven, referert i høringsnotatet s.10. Forøvrig støttes forslaget om hvilke straffebud som inngår i avgrenset attest.

Et vesentlig spørsmål gjelder hvilke konsekvenser anmerkninger i forhold til uttømmende attest skal få. Høringsnotatet konstaterer at en generell utelukkes vil være ”for streng”. Det foreslås derfor at merknader som ville framgått av avgrenset attest skal få samme konsekvens som denne, mens merknader knyttet til andre straffebud ”skal føre til utelukkelse dersom disse gir anledning til tvil om personens egnethet”. Stavanger kommune er enig i det må som her er satt, men vil påpeke at høringsnotatet ikke gir noen holdepunkter for hvordan arbeidsgiver skal utøve skjønn i disse sakene. Det er nødvendig at departementet utarbeider slike holdepunkter, slik at en så langt råd er, kan unngå skjønnsvurderinger.

Administrative konsekvenser

I høringsnotatet heter det at en ikke antar at det nye regelverket vil ha økonomiske og administrative konsekvenser. Stavanger kommune vil bemerke at det alt i dag er betydelige kapasitetsproblemer i forhold til utstedelse av politiattest og de nye reglene vil øke etterspørselen etter attester. Det må derfor sikres at saksbehandlingstiden for attest ikke er urimelig lang. For øvrig understrekes det på nytt betydningen av at arbeidsgivere får klare føringer for skjønnsutøvelsen når det gjelder konsekvens av merknader på politiattester.

Inger Østensjø
rådmann

Per Haarr
direktør

Gunnar Toresen
Ragnhild Øvrebø
Mona Kopperstad
saksbehandlere

Trykt vedlegg: Endringsforslagene

9.1 Forslag til endringer i barnevernloven § 6-10

Barnevernloven § 6-10 skal lyde:

Den som skal ansettes i barneverntjenesten jf. § 2-1, skal legge fram *politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd. Tilsvarende gjelder for støttekontakter, tilsynsførere og andre som utfører oppgaver for barneverntjenesten som ledd i hjelpetiltak etter § 4-4.*

Den som skal ansettes i en institusjon som er omfattet av § 5-1, eller i et statlig senter for foreldre og barn, i en privat eller kommunal institusjon eller senter for foreldre og barn som er godkjent etter § 5-8, eller et omsorgssenter for mindreårige etter kapittel 5A, skal legge fram *politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd. Tilsvarende gjelder andre som utfører oppgaver for institusjonen, senteret for foreldre og barn eller omsorgssenteret for mindreårige, og som har direkte kontakt med barn og unge eller foreldre som oppholder seg der.*

Den eller de som skal godkjennes som fosterforeldre, jf. § 4-22, skal legge fram uttømmende og utvidet politiattest i samsvar med politiregisterloven § 41. Tilsvarende gjelder private som tar i mot barn som avlastningstiltak. Det kan kreves avgrenset politiattest etter politiregisterloven § 39 første ledd også fra andre som bor i fosterhjemmet eller avlastingshjemmet.

Person med anmerkning knyttet til straffeloven §§ 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, § 200 annet ledd, § 201 første ledd bokstav c, §§ 201 a, 203, 204 a og 233 skal ikke få adgang til å ha oppgaver overfor mindreårige. Person med anmerkning knyttet til straffeloven §§ 162, 219, 224, § 229 annet og tredje straffalternativ, §§ 231 og 268 jf. 267 skal ikke få adgang til å ha oppgaver overfor mindreårige med mindre særlige grunner foreligger. Person som skal legge fram uttømmende og utvidet politiattest etter tredje ledd, skal ikke få adgang til å ha oppgaver som der nevnt, dersom anmerkning kan skape tvil om vedkommende er egnet for oppgaven.

Departementet kan gi utfyllende forskrifter til bestemmelsen.

9.2 Forslag til endringer i forskrift 15. oktober 1999 nr. 1090

§ 1. Politiattest for ansatte i den kommunale barneverntjenesten

Alle som skal ansettes i kommunens barneverntjeneste eller som skal utføre arbeid på barneverntjenestens vegne, jf. lovens § 2-1, skal legge frem *politiattest etter § 6-10 første ledd.* Krav om politiattest gjelder bare personer som utfører arbeid etter lov om barneverntjenester § 2-1. Den som foretar ansettelsen har ansvaret for at politiattest blir krevet fremlagt.

§ 2. Politiattest for personale i institusjonene og ved omsorgssentrene for mindreårige

Den som skal ansettes i en institusjon som er omfattet av § 5-1, en privat eller kommunal institusjon som er godkjent etter § 5-8, eller et omsorgssenter for mindreårige etter kapittel 5A, skal legge fram *politiattest etter § 6-10 annet ledd.* Den som foretar ansettelsen har ansvaret for at politiattest blir krevet fremlagt. Institusjonens eller omsorgssenterets styrer eller leder skal kreve fremlagt *slik politiattest også fra andre som utfører oppgaver for institusjonen eller omsorgssenteret som innebærer direkte kontakt med barn og unge som oppholder seg der.*

Dersom eier av privat institusjon eller omsorgssenter for mindreårige som er godkjent etter § 5-8 skal arbeide eller oppholde seg regelmessig i institusjonen eller omsorgssenteret, skal vedkommende legge fram *politiattest etter § 6-10 annet ledd* for statlig regional barnevernmyndighet.

0 Endret ved forskrifter 4 des 2003 nr. 1423 (i kraft 1 jan 2004), 3 juni 2008 nr. 546 (i kraft 1 juli 2008).

§ 3. *Politiattest for fosterforeldre og foreldre i avlastingshjem*

Den eller de som skal godkjennes som fosterforeldre. jf. lovens § 4-22, skal legge frem *uttømmende og utvidet politiattest etter § 6-10 tredje ledd*. Barneverntjenesten i den kommunen som skal godkjenne fosterhjemmet har ansvaret for at *slik* attest blir krevet fremlagt. *Tilsvarende gjelder private som tar i mot barn som avlastings tiltak*. Barneverntjenesten skal også vurdere om andre som bor i fosterhjemmet eller avlastingshjemmet, skal fremlegge *politiattest etter § 6-10 tredje ledd tredje punktum*.

§ 4. *Politiattest for støttekontakter, tilsynsførere og personer som utfører oppgaver for barneverntjenesten som ledd i hjelpetiltak*

Barneverntjenesten skal kreve *politiattest etter § 6-10 tredje ledd fra støttekontakter, tilsynsførere og andre som utfører oppgaver for barneverntjenesten som ledd i hjelpetiltak etter lovens § 4-4*.

§ 5. *Politiattestens innhold*

Politiattest etter §§ 1, 2, 3 siste punktum og 4 skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt, ilagt forelegg eller er dømt for brudd på bestemmelser i straffeloven som nevnt i *politiregisterloven § 39 første ledd*.

Politiattest etter § 3 første og tredje punktum skal være uttømmende og utvidet i samsvar med politiregisterloven § 41.

Attesten skal ikke være eldre enn tre måneder.

§ 6. *Fremgangsmåte*

Søkere skal gjøre oppmerksom på at det vil bli krevet *politiattest* ved ansettelse, godkjenning eller oppnevning. For stillinger, oppdrag eller lignende som blir utlyst eller annonsert, skal det gjøre oppmerksom på kravet om *politiattest* i utlysning eller annonseteksten. Det skal i utlysning- eller annonseteksten også gjøre oppmerksom på at attesten ikke skal legges ved søknaden. Attest skal kun kreves av den søkeren som tilbys stillingen eller som skal oppnevnes eller godkjennes til å utføre de oppgaver som omfattes av denne forskrift.

For utstedelse av attest gjelder lov 11. juni 1971 nr. 52 om strafferegistrering og forskrift 20. desember 1974 nr. 4 om strafferegistrering med de unntak og presiseringer som fremgår av denne forskrift.

§ 7. *Følger av ikke tilfredsstillende politiattest*

Konsekvensene av anmerkning på politiattest etter forskriften § 5, følger av bestemmelsene i lovens § 6-10 fjerde ledd.

§ 8. *Oppbevaring av politiattest*

Politiattesten skal oppbevares hos det organ eller den institusjon som etter denne forskrift er ansvarlig for å kreve *politiattest* fremlagt. *Politiattesten* skal

oppbevares utilgjengelig for uvedkommende. Den skal oppbevares så lenge vedkommende person innehar stillingen eller oppdraget. Attesten skal makuleres når vedkommende fratrer.

§ 9. Taushetsplikt

Den som får kjennskap til opplysninger gjennom en politiattest, plikter å hindre at uvedkommende får adgang eller kjennskap til disse. Overtredelse kan straffes etter straffeloven § 121.

§ 10. Tilsyn

Fylkesmannen kan som ledd i sitt tilsynsansvar, jf. lovens § 2-3 fjerde ledd, kreve fremlagt politiattest for alle som omfattes av denne forskrift.

§ 11. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. november 1999.